

GYVENTOJŲ NUOMONĖ APIE AUGALINIŲ VAISTŲ VARTOJIMĄ, SERGANT ŠLAPIMO TAKŲ INFEKCIJOMIS

Erika Skripkaitė¹, Algimantas Bagdonas²

¹Marijampolės „Norfos“ vaistinė, ²Kauno kolegija

Anotacija. Straipsnyje aptariama sukaupia patirtis ir stebėjimai, kurie leido žmonėms atskleisti savybes daugelio augalų, kurie palaipsniui pateko į liaudies medicinos arsenalą, nurodoma, kad XX a. atsirado didesnis pasitikėjimas technologijoms, pradėta naujų cheminių preparatų sintezė, o gydymas augalais sumenkintas. Tyrimai rodo, kad šlapimo takų infekcija ŠTI yra viena dažniausių infekcijų, pasireiškiančių tiek naujagimiui, tiek senyvo amžiaus žmogui. Suaugusiųjų ŠTI yra tarp dažniausių bakterinių infekcijų. Su šia infekcija susiduria dauguma gydytojų, todėl tai kelia didelių ekonominių nuostolių. Straipsnyje nurodoma, kad reikia ieškoti būdų, kaip sumažinti tokias gydymo išlaidas, ieškant natūresnių gydymo sprendimų, pirma išsiaiškinant gyventojų požiūrį į augalinių vaistų vartojimą, gydantis šlapimo takų infekciją. Straipsnyje pateikiami atlikto tyrimo rezultatai, atskleidžiantys, kad: šlapimo takų infekcija yra bakterijų, patekusių į šlapimo takus, sukelta infekcija. Jai gydyti yra išskirti augalai, kurie pasižymi diuretinio, šlapimo takus dezinfekuojančiu, nuo uždegimo poveikiu. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad šlapimo takų infekcija yra gana dažnai pasitaikanti tarp gyventojų; respondentai, susirgę ŠTI dažniausiai kreipėsi į šeimos gydytoją, tačiau kiti bandė gydytis patys augaliniiais vaistais. Tyrimo rezultatai nustatė, kad gyventojų nuomonė apie augalinių vaistų vartojimą, sergant šlapimo takų infekcija yra teigiama ir jie jais gydytųsi, jei susirgtų.

Raktiniai žodžiai: šlapimo takų infekcijos, augaliniai vaistai, sintetiniai vaistai, veikliosios medžiagos.

Aktualumas

Hipokratas teigė: „kiekvieno gydytojo pareiga padėti organizmui vaistinėmis priemonėmis“. Tai gi pasak senovės graikų gydytojo, pirmu pasirinkimu gydant žmogų turėtų būti vaistai iš gamtos. Šiandien dauguma augalų naudojami kulinarijoje, kiti – kaip žaliava pramonei, taip pat yra augalų pasižymintųjų gydymosiomis savybėmis, todėl jie yra naudojami medicinoje gydymo tikslais. Anot V. Sasnausko (2003), jau prieš kelis tūkstančius metų žmonės žinojo daug vaistinių augalų ir juos sėkmingai vartojo. Kaupiami patirtis ir stebėjimai leido žmonėms atskleisti savybes daugelio augalų, kurie palaipsniui pateko į liaudies medicinos arsenalą. Vaistiniai augalai pradėti vartoti nuo neatmenamų laikų. Kaip teigia Korsunas (1991), egiptiečiai buvo pirmieji pavartoję migdomąją aguoną, alaviją, mėtą ir ricinos aliejų, kurį šiandien galime rasti vaistinėje. Ypač didelę pažangą padarė senovės graikai, tirdami vaistinius augalus. Senovės graikų gydytojas Dioskoridas buvo aprašęs vaistinius augalus, o jo sukauptomis žiniomis ir šiandien naudojosi gydytojai ir farmacininkai. Senovės mokslininkas Avicena, rekomendavęs gydymui apie 900 augalų įnešė indėlį į arabų medicinos plėtotę. Tačiau XX a. atsirado didesnis pasitikėjimas technologijoms, buvo pradėta naujų cheminių preparatų sintezė, todėl gydymas augalais buvo sumenkintas. Pradėjus vystyti farmacijos pramonei, žmonės dažniau rinkosi cheminius vaistus, buvo atliekama daugiau mokslinių tyrimų, todėl žmonės juos labiau pripažino. Šlapimo takų infekcijos yra nagrinėtos įvairių autorių (Bozė, 1997; Grigaliūnienė, 2002; Gruodytė, 2016; Jankauskienė, 2014; Kaltenis, 2007). Vis dažniau grįžtama prie natūralių gydymo būdų, todėl gydymas augalais vėl iš naujo pripažįstamas kaip svarbus. Augalinių vaistų vartojimo efektyvumas ser-

gant šlapimo takų infekcijomis tirtas daugelio autorių (Gavrilova, 2015; Iburg, 2007; Korsunas, 1991; Sasnauskas, 2013; Weiss, Fintelman, 2005) darbuose. Kaltenis (2007) tyrinėja viršutinių šlapimo takų uždegimus. Šie šlapimo takų uždegimai gali būti ūminiai ir lėtiniai. Kliniškai gydoma antibakteriniais vaistais ar antibiotikais. Randakevičienė (2008), Grigaliūnaitė (2002) savo darbuose nurodo bakterijų poveikį tiek viršutiniams šlapimo takams, tiek apatiniams ir sukelti juose infekcijas. Weiss, Fintelman (2005) nagrinėja augalinius vaistinius preparatus, kurių sudėtyje yra iš tam tikros augalo dalies išskirtos veikliosios medžiagos, nes nuo veikliosios medžiagos ir jos kiekio priklauso poveikis organizmui. Zittlau (2005) nurodo, kad augalai, tinkantys gydyti šlapimo takų infekcijas, pasižymi šlapimo dezinfekuojamuoju poveikiu. Vasiliauskas (1991), Gavrilova (2005), Iburg (2007) ieško efektyviausių augalinės žaliavos paruošimo būdų. Tyrimais įrodyta, kad natūralūs su specialistų žiniomis paruošti produktai gali padėti daug dažniau ir efektyviau nei manyta iki šiol. Vaistinių augalų preparatai turi didelį privalumą, palyginti su dauguma cheminių – žmonės paprastai juos puikiai toleruoja. Augaliniai preparatai daug rečiau sukelia nepageidaujamų poveikių. Vartojant augalinius vaistus netinkamai, jų gali atsirasti, tačiau net ir tais atvejais poveikiai būna daug mažesni ir lengviau pataisomi nei cheminių receptinių vaistų. Pasak Randakevičienės (2008), šlapimo takų infekcija (ŠTI) – tai mikroorganizmų sukeltas šlapimo organų uždegimas. ŠTI yra viena dažniausių infekcijų, pasireiškiančių tiek naujagimiui, tiek senyvo amžiaus žmogui. Suaugusiųjų ŠTI yra tarp dažniausių bakterinių infekcijų. Su šia infekcija susiduria dauguma gydytojų, todėl tai kelia didelių ekonominių nuostolių. Kaip teigia Kaltenis (2007), vien JAV išleidžiamas apie milijardas dolerių teikiant ambulatorinę pagalbą,

sergantiems šia infekcija. Todėl reikia ieškoti būdų, kaip sumažinti tokias gydymo išlaidas, ieškant natūralesnių gydymo sprendimų, pirma išsiaiškinant gyventojų požiūrį į augalinių vaistų vartojimą, gydantis šlapimo takų infekcija. Siekiant tolimesnio tyrimo efektyvumo, taikant nemedikamentinį gydymą, iškyla būtinybė sužinoti gyventojų nuomonę apie augalinių vaistų vartojimą, sergant šlapimo takų infekcijomis, kad būtų galima atlikti tolimesnius veiksmus, gilinantis į augalinių vaistų gydomasias savybes bei ieškant tinkamiausio būdo šlapimo infekcijoms gydyti.

Problema – išsiaiškinti, kokia gyventojų nuomonė apie augalinių vaistų vartojimą sergant šlapimo takų infekcijomis?

Tyrimo objektas: gyventojų nuomonė apie augalinių vaistų vartojimą sergant šlapimo takų infekcijomis.

Tikslas: atskleisti gyventojų požiūrį į augalinių vaistų vartojimą, sergant šlapimo takų infekcijomis.

Uždaviniai:

Teoriškai pagrįsti augalinių vaistų naudą gydant šlapimo takų infekcijas.

Išsiaiškinti gyventojų požiūrį į augalinius vaistus ir jų vartojimą, sergant šlapimo takų infekcijomis.

Tyrimo metodai: *mokslinės literatūros analizė*, kuria siekiama išsiaiškinti augalinių vaistų naudą gydant šlapimo takų infekcijas; *apklausa (raštu)*, kuria siekiama sužinoti gyventojų požiūrį į augalinių vaistų vartojimą sergant šlapimo takų infekcijomis bei *apklausa (žodžiu)*, kuria siekiama išsiaiškinti specialistų nuomonę apie gyventojų įpročius vartojant augalinius vaistus sergant šlapimo takų infekcijomis.

Augalinių vaistų veikliosios medžiagos ir jų įtaka žmogaus organizmui

Iburg (2007), Weiss, Fintelman (2005), Sasnauskas (2013) nurodo augalinių vaistų veikliąsias medžiagas ir svarbią jų įtaką žmogaus organizmui, todėl iškyla būtinybė panagrinėti augalinių vaistų privalumus. Kaip teigiama Lietuvos Respublikos Farmacijos įstatyme (2006), augalinis vaistinis preparatas – tai toks vaistinis preparatas, kurio veikia medžiaga yra arba augalinė medžiaga, arba augalinis ruošinys, arba tokios augalinės medžiagos ir augalinio ruošinio mišinys. Vadinasi, augalinis vaistinis preparatas turi savyje cheminių junginių teigiamai veikiančių žmogaus organizmą ir tai vadinama veikliosiomis medžiagomis. Augale gali būti kelios ar net keliolika tokių medžiagų, kurios gali kauptis visame augale arba lapuose, žieduose, šaknyse, šakniastiebiuose, žieduose, vaisiuose, pumpuruose, sėklose ar žievėje. Dauguma veikliųjų medžiagų yra mokslškai ištirtos ir aprašytos, tačiau dar daugiau jų yra nežinomos. Pasak Rimkienės (2005), Sasnausko (2003), išskiriamos tokios veikliosios

medžiagos: eteriniai aliejai tai lakios, įvairios cheminės sudėties, aliejaus konsistencijos, specifinio kvapo medžiagos. Farmakologinis aliejų poveikis priklauso nuo jų cheminės sudėties. Vieni turi dezinfekuojamųjų savybių, mažina uždegimus, ramina, lengvina atsikosėjimą, skatina šlapimo išsiskyrimą. Kiti dirgina odą, gleivinę ir vartojami inhaliacijomis išoriškai. Vartojami ir pavieniai išskirti iš eterinių aliejų komponentai, pvz.: mentolis, timolis, citralis ir kt. Alkaloidai yra sudėtingi, azoto turintys junginiai. Dauguma alkaloidų – kristaliniai, bespalviai, be kvapo, kartaus skonio junginiai. Šie junginiai labai paplitę augaluose. Dažniausiai jie kaupiasi vaisiuose, sėklose, lapuose, šaknyse, žievėje. Augalinėje žaliavoje dažniausiai keli, o kartais ir keliolika alkaloidų. Tame pačiame augale jie gali būti ir giminingi, ir skirtingi. Daugiausia alkaloidų susikaupia augalų žydėjimo metu, o sėklose, šaknyse, žievėje – vegetacijos pabaigoje. Augalai, kuriuose kaupiasi šie junginiai turi būti vartojami atsargiai, nepadauginus dozės, nes gali sukelti sunkių priepuolių, pažeidžiančių žmogaus psichomotoriką. Tačiau mažos dozės veikia stimuliuojamai bei stiprina kitų augalų gydymą galią. Svarbiausi žinomi alkaloidai yra morfinas, kodeinas, kofeinas, atropinas, nikotinas, chininas ir kt. Alkaloidus kaupia vėdrynių, aguoninių, ankštinių, bulvinių šeimų augalai. Flavonoidai yra plačiai paplitę augaluose, žmogus juos pasisavina su augaliniu maistu. Šie junginiai netoksiški. Jie mažina kapiliarų laidumą, šalina iš organizmo radionuklidus, stabdo piktybinių ląstelių dauginimąsi, pasižymi antioksidacinėmis savybėmis, skatina cholesterolio išsiskyrimą iš organizmo. Flavonoidai aktyvios antispazminės, antivirusinės, kraujavimą stabdančios, šlapimo išsiskyrimą skatinančios veikliosios medžiagos. Trūkstant vitamino A, sutrinka augimas ir regėjimas, B grupės vitaminų reikia nervų sistemos veiklai, vitaminas C stiprina žmogaus imuninę sistemą. Trūkstant vitaminų žmogus jaučia nuovargį, netenka apetito, atsiranda kaulų, raumenų skausmai. Pats organizmas vitaminų negamina, dėl to jų turi gauti su maistu. Natūralūs vitaminai lengviau pasisavinami ir yra veiksmingesni nei sintetiniai. Organinės rūgštys augaluose gali būti laisvos arba druskų pavidalo. Augaliniai vaistai pasižymi mažesniu toksiškumu, švelnesniu poveikiu, todėl juos galima vartoti ilgesnį laiką ir gydyti lėtines ligas, tačiau jie gali būti vartojami gydant ir ūmines ligas. Tinkamai vartojami augaliniai vaistiniai preparatai gali padėti išgydyti ar aprūpinti organizmą reikalingomis natūraliomis medžiagomis, apsaugančiomis nuo daugelio ligų.

Remiantis Iburg (2007), Weiss, Fintelman (2005) galima teigti, kad augalinis vaistinis preparatas yra toks preparatas, kurio sudėtyje yra iš tam tikros augalo dalies išskirtos veikliosios medžiagos. Nuo veikliosios medžiagos ir jos kiekio priklauso poveikis į žmogaus organizmą. Gaminant

tokius vaistinius preparatus, į kurių sudėtį įeina augalo veiklioji medžiaga yra lengviau reguliuoti ir išgauti, tikslesnį poveikį, konkrečiam negalavimui palengvinti, nes galima išgauti kompleksinį jų veikimą. Kaip teigia Sasnauskas (2013), augalo žaliava gali būti: pumpurai, lapai, žolė, žiedai arba žiedynai, šaknys arba šakniastiebiai, vaisiai, žievė. norint, jog augale, ar jo dalyje esančios veikliosios medžiagos veiktų efektyviausiai, reikia jo žaliavą paruošti ir laikyti pagal duotas rekomendacijas.

Šlapimo takų infekcijos (ŠTI) gydymas vaistiniais augalais

Šioje darbo dalyje analizuojamas šlapimo takų infekcijos (ŠTI) gydymas vaistiniais augalais. Augalinių vaistų vartojimo svarba sergant šlapimo takų infekcijomis nagrinėta įvairių autorių (Gavrilova, 2015; Iburg, 2007; Korsunas, 1991; Sasnauskas, 2013; Weiss, Fintelman, 2005). Kaip teigia Bozė (1997), pielonefritas yra inkstų geldelių ir inkstų uždegimas. Ši liga priskiriama viršutinių šlapimo takų infekcijai. Pielonefritas gali būti ūminis ir lėtinis. Atskirti, ar tai yra ūminė, ar tai lėtinė forma, galima palyginus ligos simptomus. Ūminiam pielonefritui būdinga staigi pradžia – pakyla temperatūra, dažnai aukštesnė nei 38,5 C, krečia šaltis, skauda šoną, jaučia buką spaudimą nugaroje, gali užėti smarkūs diegliai, pablogėjusi bendra organizmo būklė, silpnumas, galvos svaigimas, apetito stoka, pykinimas ir vėmimas. Inkstų veikimas dažniausiai nesutrunka, kraujospūdis beveik niekada nepakinta. Kylantis uždegimas apima inksto geldelės gleivinę ir inksto šerdies tarpinį audinį, ten atsiranda infiltratų, kurie gali sukelti pūlinių. Anot Randakevičienės (2008), kartu su minėtais simptomais gali būti cistito požymių, gali atsirasti tachikardija bei raumenų tempimas, daugeliui gali būti aptinkama leukocitozė bei bakteriurija. Bozės (1997) teigimu, laiku ir gerai gydomas pielonefritas yra išgydomas visiškai, tačiau kai kuriais atvejais liga po daugelio pasikartojimų tampa lėtinė. Anot Gruodytės (2008), ne visi pacientai, sirgdami ūminiu pielonefritu, pagyja vienodai, todėl ji išskiria dvi kliniškai reikšmingas grupes: tai nekomplikuotos eigos grupė ir komplikuotos eigos grupė. Nekomplikuotas yra tada, kai nėra išlikusių jokių pokyčių, o komplikuoto pasekmės yra: inkstų randėjimas, inkstų funkcijos sutrikimai, inksto abscesas ar sepsis. Pasak Kaltenio (2007), labai svarbu ūminį pielonefritą skirti nuo pneumonijos, apendicito, ūminio pankreatito, inkstų infarkto, inkstų venų trombozės. Taigi viršutinių šlapimo takų uždegimui priskiriamas pielonefritas, apatinių – cistitas. Šie šlapimo takų uždegimai gali būti ūminiai ir lėtiniai. Kliniškai gydoma antibakteriniais vaistais ar antibiotikais.

Liaudies medicinoje vartojami vaistiniai augalai yra aprašyti ir pagal veikliąsias medžiagas iš-

skirti, kam tinkami gydyti. Šlapimo takų infekcijoms (ŠTI) gydyti (Sasnauskas, 2007) tinka paprastasis apynys, kurio vaistinė žaliava yra apynių spurgai. Apynių spurgai pasižymi šlapimą varančiu poveikiu, todėl tinka gydyti šlapimo pūslės ir inkstų uždegimus. Valgomasis salieras, kurio vaistinė žaliava šaknys pasižymi inkstų veiklą stimuliuojančiu poveikiu. Šakniavaisių sultys ir užpilas tinka gydyti šlapimo pūslės akmenligę, uždegimą. Liaudies medicinoje vartojamos salierų sėklos, kaip diuretinė priemonė sergant cistitu. Paprastasis kukurūzas, kurio purkos yra vaistinė žaliava ir tinka gydyti šlapimo pūslės ir inkstų uždegimus, dėl šlapimą varančio poveikio. Pasak Ragažinskienės (2005), šlapimo organų infekcijai tinka gydyti dirvinis asiūklis, todėl, kad jis skatina šlapimo išsiskyrimą. Jie tirpdo susidarančius akmenis. Asiūklis silikatai šlapime jungiasi į koloidus, kurie apsaugo nuo akmenligės, palengvina sunkiųjų metalų evakuaciją iš organizmo. Šio augalo vaistinė žaliava yra antžeminė dalis – žolė. Sergant šlapimo pūslės uždegimu ruošiamos asiūklių žolės sėdimosios vonios. Bruknė pasižymi šlapimo varumu, antiseptiniu veikimu. Jų toks poveikis susijęs su arbutinu, kuris šarminėje terpėje skyla ir išskiria laisvą hidrochinoną, kuris veikia antiseptiškai. Sergant šlapimtakų akmenlige ar šlapimo pūslės uždegimu vartojama bruknių lapų užpilas. Pasak Zittlau (2005), bruknės mažina šlapimo pH, didina rūgštingumą, tad ligų sukėlėjai nebegali taip lengvai daugintis. Liaudies medicinoje vartojama vaistinė dirvuolė, kurios žolės užpilas, nuoviras tinka gydyti tulžies pūslės, šlapimtakų uždegimus. Vaistinės gelsvės preparatai yra skiriami sergant šlapimo pūslės uždegimu, taip pat veikia raminaimai, mažina skausmą. Sėjamosios juodgrūdės sėklų užpilai medicinoje vartojami kaip šlapimo išsiskyrimą, laktaciją skatinantys vaistai. Nustatyta, kad sėklos slopina gramteigiamų ir gramneigiamų bakterijų vystymąsi. Paprastasis kadagys laikomas vienu seniausių vaistinių augalų. Šio augalo vaisių preparatai skatina šlapimo išsiskyrimą, dezinfekuoja šlapimo takus, todėl vartojami šlapimtakų ligoms, kaip antimikrobinė priemonė, trumpalaikiam vartojimui. Vaistinės medetkos gydomosios savybės buvo žinomos dar nuo 8 amžiaus ir iki šių dienų jos neprarado savo savybių. Liaudies medicinoje medetkos skiriamos šlapimo, prakaito išsiskyrimui skatinti. Juodieji serbentai skatina šlapimo išsiskyrimą, slopina uždegimą, stabdo mikrobo vystymąsi. Skiriami sergant šlapimtakų uždegimais. Išoriškai juodųjų serbentų lapų nuovirai vartojami nuo šlapimo pūslės ligų. Sermukšnių vaisių preparatai tinka vartoti šlapimo organų, kepenų uždegimams. Sergant ŠTI taip pat tinka varpučių preparatai, jie slopina šlapimo pūslės uždegimus, akmenligę. Spanguolės turi prieš uždegiminį poveikį, todėl tinka prie ŠT infekcijų. Weiss ir Fintelman (1999) teigia, kad šlapimo takų infekcijai tinka gydyti mil-

tinės meškauogės lapai, nes juose yra 6 proc. bevandenio arbutino, flavonoidų, rauginių medžiagų, karboksirūgščių ir monotropeino. Svarbiausia veikloji medžiaga arbutinas pasižymi šlapimtakius dezinfekuojančiomis savybėmis, nors jis veikia netiesiogiai, tačiau šlapimas yra šarminamas, prasidea arbutino antibakterinis veikimas. Meškauogės lapais galima gydyti visas uždegimines šlapimo takų ligas, infekcijas, tačiau gydant būtina gerti daug skysčių. Valgomojo krienų šaknyse esantys garstyčių aliejai ir glikozidai antibakteriškai veikia gramteigiamas ir gramneigiamas bakterijas bei grybelių kolonijas. Kadangi jie veikia labai stipriai, tinka gydyti bakterines šlapimtakio infekcijas. Paprastosios rykštenės žolėje yra saponinų, flavonoidų, fenilglikozidų. Ji tinka praskalauti šlapimtakius, pasižymi priešuždegiminiu veikimu ir slopina lygiųjų raumenų spazmus. Gydant šlapimtakio uždegimą, rykštenės preparatai mažina uždegimą.

Kaip nurodo Iburg (2007), Korsunas (1991), Sasnauskas (2013), bakterijos gali pasiekti tiek viršutinius šlapimo takus, tiek apatinius ir sukelti juose infekcijas. Dažniausia bakterija sukelianti ŠTI yra *Esherichia coli*. Taip pat yra išskirti veiksniai, inkstų ir šlapimo organų ligos, inkstų bei šlapimo takų tuberkuliozė, cukraligė, organų nervų pažeidimai, imunitetą silpninančių vaistų vartojimas, nėštumas dėl kurių buvimo bakterijos gali greičiau patekti ir sukelti infekciją. Mikroorganizmai ŠTI gali sukelti trimis būdais, tačiau kiekvienu atveju infekcijos pradžia priklauso nuo šlapimo organų sutrikimų, kuriems esnatmikroorganizmams lengviau atsirasti ir plisti žmogaus organizme. Nustatyti, ar žmogus serga ŠTI nėra sunku, jei yra aiškūs simptomai. Tokie, kaip: skausmas pilvo apačioje, šlapinamasi daug kartų mažais kiekiais, šlapinantis jaučiamas deginimo jausmas. Augalinis vaistinis preparatas yra toks preparatas, kurio sudėtyje yra iš tam tikros augalo dalies išskirtos veikliosios medžiagos. Nuo veikliosios medžiagos ir jos kiekio priklauso poveikis į žmogaus organizmą. Gaminant tokius vaistinius preparatus, į kurių sudėtį įeina augalo veikloji medžiaga yra lengviau reguliuoti ir išgauti, tikslesnį poveikį, konkrečiam negalavimui palengvinti, nes galima išgauti kompleksinį jų veikimą (Zittlau, 2005). Augalo žaliava gali būti pumpurai, lapai, žolė, žiedai arba žiedynai, šaknys arba šakniastiebiai, vaisiai, žievė. Norint, jog augale ar jo dalyje esančios veikliosios medžiagos veiktų efektyviausiai, reikia jo žaliavą paruošti ir laikyti pagal duotas rekomendacijas. Tai yra žaliavą pakuoti atskirai į maišus dėžes, stiklines ar kitas pakuotes. Laikyti sausoje, gerai vėdinamoje patalpoje. Augalinės žaliavos formos į vidų gali būti: užpilai, nuovirai, tinktūros, džiovintų vaistažolių milteliai. Išoriškai gali būti vartojama: vonioms, skalavimams, pavilgams, kompresams, trynimams (Iburg (2007). Bakterijos gali pasiekti tiek viršutinius šlapimo takus, tiek apatinius ir

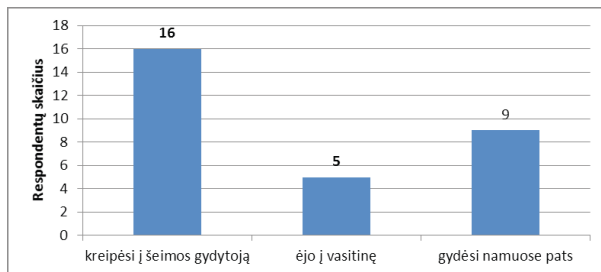
sukelti juose infekcijas. Dažniausia bakterija sukelianti ŠTI yra *Esherichia coli*. Taip pat yra išskirti veiksniai, inkstų ir šlapimo organų ligos, inkstų bei šlapimo takų tuberkuliozė, cukraligė, organų nervų pažeidimai, imunitetą silpninančių vaistų vartojimas, nėštumas dėl kurių buvimo bakterijos gali greičiau patekti ir sukelti infekciją (Weiss ir Fintelman, 1999). Viršutinių šlapimo takų uždegimui priskiriamas pielonefritas, apatinių – cistitas. Šie šlapimo takų uždegimai gali būti ūminiai ir lėtiniai. Kliniškai gydoma antibakteriniais vaistais, ar antibiotikais. Augalai, tinkantys gydyti ŠTI, pasižymi šlapimo varomuoju, dezinfekuojamuoju poveikiu. Iš augalų vaistinių žaliavų gaminami preparatai tokie, kaip: arbatos, vonelės, užpilai ir yra vartojami sergant ST infekcijomis (Božė, 1997).

Tyrimo metodika ir organizavimas

Tyrimas buvo atliekamas 2016 m. kovo-balandžio mėn. tyrimo tikslas – išsiaiškinti gyventojų nuomonę apie augalinių vaistų vartojimą, sergant šlapimo takų infekcijomis. Pasiekti šio tyrimo tikslą padėjo kiekybinio ir kokybinio metodų derinimas. Tyrimas atliktas X mieste. Anketa buvo sudaryta pagal teorinėje darbo dalyje analizuotoje literatūroje pateikiamus kriterijus, sudarant tyrimo instrumentarijų, remtasi Randakevičienės (2008), Božės (1997), Gruodytės (2008), Kaltienio (2007), Weiss, Fintelman (1999) teorinėmis įžvalgomis, naudojantis šių autorių naudota tyrimų metodologija. Anketoje respondentams buvo pateikta 12 klausimų. 8 klausimai buvo uždaro tipo, tačiau kai kuriuose buvo prašoma plačiau pagrįsti savo nuomonę, likę 4 buvo atviro tipo, kad respondentas galėtų išsamiau išsakyti savo nuomonę, patirtį. Iš viso tyrimo analizei buvo surinkta 100 anketų duomenų. Anketos buvo dalijamos tikslingai, atsakingai renkantis respondentus X mieste. Jos buvo dalijamos tyrimo autorių pasirinktiems asmenims, gyvenantiems įvairiose X miesto vietose: bendradarbiams, pažįstamiems, draugams, kaimynams, giminėms, draugų draugams, taigi respondentai „sniego gniūžtės“ principu nurodydavo kitus galimus tyrimo dalyvius, todėl ir buvo gautas labai didelis anketų grįžtamumas – 100 procentų, tai laikytina tyrimo sėkmingumu. Kaip tikslinamoji priemonė buvo pasirinktas kokybinio tyrimo metodas – apklausa (žodžiu). Juo buvo siekiama patikslinti gyventojų nuomonę ir požiūrį į augalinių vaistų vartojimą, sergant šlapimo takų infekcija. Taip pat norėta sužinoti kiekvienos apklaustos grupės asmenų požiūrį ir nuomonę apie šlapimo takų infekcijų gydymą augaliniais vaistais. Interviu buvo atliekamas su dviem gydytojais, dviem vaistininkais ir dviem pacientais, kurie yra sirgę šia infekcija. Informantų grupė pasirinkta tikslingai, manant, kad jų nuomonė bus reprezentatyvi konkretaus miesto kontekste.

Tyrimo rezultatai ir interpretacija

Iš visų dalyvaujančių vyrų ir moterų pagal amžių daugiausiai buvo iki 30 m. moterų, kurių buvo 32, iki 55 m moterų buvo 26, 60 m ir daugiau buvo 23 moterys, iš devyniolikos vyrų 4 buvo iki 30m, 8 buvo iki 55 metų ir 7 buvo 60 metų ir daugiau. Atliktame kiekybiniame tyrime daugiausiai dalyvavo moterų – net 81 ir iš jų daugiausiai buvo iki 30 metų, tuo tarpu vyrų tyrime dalyvavo tik 19 ir iki 30 metų buvo tik 4. Daugiausia vyrų buvo iki 55m, tai yra aštuoni. Iš visų dalyvaujančių moterų neserga jokia lėtine liga net 66 moterys ir 16 vyrų. Serga arterine hipertenzija dvylika moterų ir trys vyrai. Taip pat tarp moterų buvo viena, serganti hipertenzija ir dvi besiskundžiančios širdies nepakankamumu. Iš 100 tyrime dalyvavusių respondentų 30 atsakė, kad serga ar yra sirgę šlapimo takų infekcija, tuo tarpu net 70 nurodė, kad nėra sirgę.

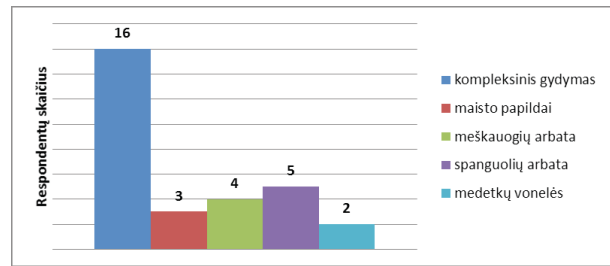
1 pav. Respondentų, sirgusių ŠTI, elgsenos būdai

Iš 30 respondentų, sirgusių infekcija, 16 kreipėsi į gydytoją, 5 ėjo konsultuotis su vaistininku į vaistinę ir tik 9 respondentai pirma bandė gydytis namie patys.

Gavus rezultatus išryškėjo, kad šlapimo takų infekcija yra dažnai pasitaikanti infekcija, nes iš 100 tyrime dalyvavusių respondentų, net 30 nurodė, kad yra sirgę ar serga šlapimo takų infekcija. Kaip gydymosi būdus daugiausiai nurodė, kad kreipiasi į šeimos gydytoją, todėl galima teigti, kad respondentai pasitiki gydytojais, 5 apklaustieji nurodė, kad ėjo į vaistinę ir likę 9 gydėsi namie patys.

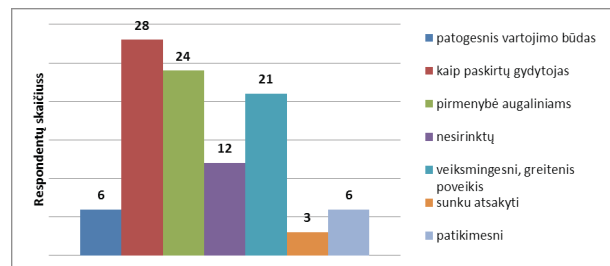
Visi 16 respondentų, kurie nurodė, kad kreipėsi į šeimos gydytoją, gavo kompleksinį gydymą, tai yra antibiotikus ir augalinių vaistų. Trys nurodė, kad naudojo maisto papildus, keturi apklaustieji atsakė, kad gerė meškauogių, penki – spanguolių arbatas ir likę du darė medetkų vones išoriškai naudoti.

Respondentai, kurie, sirgdami šlapimo takų infekcija kreipėsi į šeimos gydytoją, gavo kompleksinį gydymą, tai yra jiems buvo paskirti antibiotikai kartu ir augaliniai vaistai. Trys apklaustieji vartojo „Urinal“ vaistinį preparatą, į kurio sudėtį įeina meškauogių, spanguolių. Taip pat respondentai nurodė, kad gydymuisi vartojo meškauogių ir spanguolių arbatas bei medetkų vones.

2 pav. Respondentų, sirgusių ŠTI, gautas gydymas

Siekiant išsiaiškinti visų apklaustųjų nuomonę apie augalinių vaistų vartojimą, sergant šlapimo takų infekcija, buvo klausiama nesirgusių infekcija, kaip jie gydytųsi. Respondentai, nesirgę šlapimo takų infekcija nurodė, kad kreiptųsi į šeimos gydytoją, net 40 apklaustųjų. Dešimt eitų konsultuotis su vaistininku, šeši gertų spanguolių arbatą, po 2 respondentus atsakė, kad gertų petražolių arbatą ar mėlynių arbatą ir darytųsi medetkų vones. 4 atsakė, kad jie ieškotų informacijos internete ir vienas respondentas nurodė, kad gertų medetkų arbatą ir vonelę darytų. Respondentai, kurie yra nesirgę šlapimo takų infekcija, atsakė, kad, jei susirgtų, kreiptųsi į gydytojus ar į vaistininkus, tačiau buvo ir tokių, kurie pirma gydytųsi namie; vieni žino, kad gertų spanguolių, meškauogių, medetkų arbatas ir naudotų medetkų vones išoriškai, kiti ieškotų informacijos internete. Respondentai teigiamai žiūri į vaistinių augalų vartojimą todėl, kad daugiau kaip pusė atsakė, kad rinktųsi gydymuisi šiuos preparatus, jei sirgtų šlapimo takų infekcija.

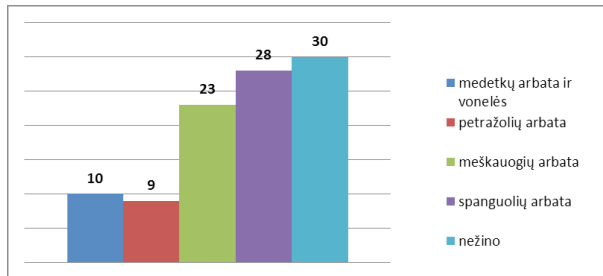

3 pav. Sintetinių vaistų pasirinkimo priežastys

Dauguma respondentų nurodė, kad vartotų sintetinius vaistus, jei paskirtų gydytojas, tai vėl rodo paciento pasitikėjimą gydytoju. 24 apklaustieji nurodė, kad pirmenybę teiktų augaliniams. Kiti nurodė, kad rinktųsi ir pagrįsdami savo pasirinkimą nurodė, kad sintetinių patogesnis vartojimo būdas taip atsakė 6, kad veiksmingesni ir greitesni poveikis atsakė 21. Trims respondentams buvo sunku atsakyti ir dvylika nurodė, kad sintetinių nesirinktų.

Išsiaiškinta, kad žmonės pasitiki gydytoju ir rinktųsi sintetinius vaistus, jei jis paskirtų. Gautų rezultatų duomenimis respondentai nebijo vartoti augalinių vaistų, nes buvo atsakiusių, kad pirma šlapimo takų infekciją gydytųsi augaliniiais vaistais. Taip pat buvo ir nusiteikusių prieš sintetinius, ku-

rie nurodė, kad jų nesirinktų. Dauguma respondentų teigia, kad reikia gerti medetkų arbatas ir daryti medetkų vonėles. Kiti nurodė, kad efektyvus gydymas yra arbatomis: petražolių nurodė 9, mėškauogių 23, spanguolių 28 ir net 30 nurodė, kad nežino, kaip efektyviai gydytis augaliniais vaistais.

4 pav. Efektyvaus ŠTI gydymui augaliniais vaistais skirti būdai

Daugumai respondentų pakanka informacijos apie šlapimo takų infekcijos gydymą. Kitiems sunku atsakyti, ar jie žino pakankamai. Paklausti, kaip gydėsi jų artimieji, jei sirgo ŠTI, dauguma atsakė, kad kreipėsi į šeimos gydytoją, tačiau buvo ir tokių, kurie gydėsi namie patys. Paprašius pateikti pasiūlymų, kaip būtų galima efektyviai gydyti ŠTI augaliniais vaistais, dauguma nurodė: mėškauogių, spanguolių, medetkų petražolių arbatomis, taip pat vonelėmis.

Apibendrinus apklausos (raštu) duomenis, išryškėjo:

- Paaiškėjo, kad šlapimo takų infekcija yra dažnai pasitaikanti infekcija, nes iš 100 tyrimo dalyvavusių respondentų, net 30 nurodė, kad yra sirgę šlapimo takų infekcija. Kaip gydymosi būdus daugiausiai nurodė, kad kreipiasi į šeimos gydytoją, todėl galima teigti, kad respondentai pasitiki gydytojais, 5 apklaustieji nurodė, kad ėjo į vaistinę ir likę 9 gydėsi patys.
- Respondentai, kurie, sirgdami šlapimo takų infekcija kreipėsi į šeimos gydytoją, gavo kompleksinį gydymą, tai yra jiems buvo paskirti antibiotikai kartu ir augaliniai vaistai. Trys apklaustieji vartojo „Urinal“ vaistinių preparatą, į kurio sudėtį įeina mėškauogių, spanguolių. Respondentai nurodė, kad gydymuisi vartojo mėškauogių ir spanguolių arbatas, medetkų vonėles.
- Respondentai, kurie yra nesirgę šlapimo takų infekcija, atsakė, kad jei susirgtų kreiptųsi į gydytojus ar į vaistininkus, tačiau buvo ir tokių, kurie pirma gydytųsi namie. Vieni žino, kad gertų spanguolių, mėškauogių, medetkų arbatas ir išoriškai naudotų medetkų vonėles, kiti ieškotų informacijos internete.
- Pagal gautus rezultatus galima spręsti, kad

žmonės teigiamai žiūri į vaistinių augalų vartojimą, todėl, kad daugiau kaip pusė atsakė, kad rinktųsi gydymuisi šiuos preparatus jei sirgtų šlapimo takų infekcija.

- Žmonės pasitiki gydytoju ir rinktųsi sintetinius vaistus, jei jis paskirtų. Gautų rezultatų duomenimis respondentai nebijo vartoti augalinių vaistų, nes buvo atsakiusių, kad pirma šlapimo takų infekciją gydytųsi augaliniais vaistais. Taip pat buvo ir nusiteikusių prieš sintetinius, kurie nurodė, kad jų nesirinktų.
- Daugumai apklaustųjų respondentų pakanka informacijos apie šlapimo takų infekcijos gydymą. Kitiems sunku atsakyti, ar jie žino pakankamai. Paklausti, kaip gydėsi jų artimieji, jei sirgo ŠTI, dauguma atsakė, kad kreipėsi į šeimos gydytoją, tačiau buvo ir tokių, kurie gydėsi namie patys. Paprašius pateikti pasiūlymų, kaip būtų galima efektyviai gydyti ŠTI augaliniais vaistais, dauguma nurodė, kad nežino, tačiau kitų atsakymai buvo – arbatomis (mėškauogių, spanguolių, medetkų petražolių), taip pat vonelėmis.

Apklauskos (žodžiu) rezultatai ir analizė. Apklaustieji farmacijos specialistai bei gydytojai vieningai teigia, kad šlapimo takų infekcija yra labai dažnai pasitaikanti liga nepriklausomai nuo amžiaus, ar jaunas, ar vyresnio amžiaus žmogus („šlapimo takų infekcija žmonės serga dažnai, amžius įtakos neturi, tačiau jaunesni labiau skundžiasi ūmiomis infekcijos formomis, o vyresniems dažniausiai būna lėtinės infekcijos formos, todėl jiems tenka sunkesnis ir ilgesnis gydymas“, „šlapimo takų infekcijų padidėja pavasarį, kai žmogaus imuninė sistema yra nusilpusi, todėl žmogus gali lengvai peršalti ir suteikti palankias sąlygas patekti bakterijoms sukelti infekciją“). Apklaustųjų teigimu, dažniau šlapimo takų infekcijomis serga moterys, nes bakterijoms lengviau patekti į šlapimo pūslę ir plisti sukelti infekciją. Vyrai nors rečiau, bet taip pat serga ir pajautę pirmuosius simptomus kreipiasi į gydytojus ar į vaistininkus. Moterys daugiau linkusios pirma bandyti gydytis namie pačios liaudies medicinos priemonėmis, augaliniais vaistais. Pirmieji šlapimo takų infekcijos simptomai, pasak apklaustųjų, sirgusių šia infekcija yra: padaugėjęs paros šlapinimosi kartų skaičius, šlapinamasi nedideliais kiekiais, jaučiamas skausmas pilvo apačioje, šlapinantis jaučiamas deginimo jausmas. Uždelsus infekcijos gydymą, ji gali komplikuotis į sunkesnę ir ilgiau gydomą formą („Dažniau pasitaiko moterų ir taip yra dėl anatominių moterų ir vyrų šlapimo organų skirtumų, moterų šlaplė yra trumpesnė, todėl bakterijoms lengviau patekti ir sukelti infekciją“, „vyrai serga retai, tačiau susirgę kreipiasi kaip ir moterys“, „sirgdama šlapimo takų infekcija į gydytojus nesikreipiau, nes namuose turėjau liaudies

medicinos knygelę, joje susiradau, kas man galėtų būti ir kaip reikėtų gydytis, todėl gydžiausi namuose“, „pajutusi pirmuosius nemalonus simptomus, tai yra šlapinamasi daug kartų mažais kiekiais, maudimą pilvo apačioje, deginantį lytinių organų skausmą, informacijos ieškojau internete, kas man galėtų būti ir kaip gydytis“, „uždelsus šlapimo takų infekcijos gydymą, ūmi forma gali pereiti į lėtinę su sunkesniais ir ilgiau gydomais simptomais“, „uždelsus infekcijos gydymą, gali atsirasti sunkesni simptomai“).

Susirgę žmonės beveik visada bando gydytis namuose. Gydomo sėkmė namie augaliniais vaistais priklauso nuo situacijos, laiku pradėto gydymo, tinkamo jo pasirinkimo („beveik visada ir visais atvejais žmonės pirma bando gydytis namie, ypač moterys ir ypač dabar, kai pasiekiami visi informacijos šaltiniai“, „namuose žmonės dažniausiai gydosi augaliniais vaistais ir taip yra dėl to, kad antibakterinių vaistų be recepto įsigyti negali“, „pasitaiso atvejų, kai pacientui pavyksta išsigydyti namuose vien augaliniais vaistais, jei tai daroma pačioje infekcijos pradžioje, atsiradus pirmiesiems simptomams, tačiau būna atvejų, kai ateina į ligoninę po trijų savaitių nepavykusiu gydymu namuose ir jau su įsisenėjusia infekcija“, „gydomosi namie efektyvumas priklauso nuo ligos sunkumo“).

Informantų teigimu, namie pacientai gydosi arbatomis ar vonelėmis. Dažniausiai namie vartojami vaistiniai augalai šlapimo takų infekcijoms gydytis yra: spanguolės, mėškauogės, medetkų arbatos, ar vonelės, gydymosi trukmė yra ilga. Be to, sergant kliniškai patvirtinta bakterine infekcija, be antibiotikų visiškai pasveikti neįmanoma („Susirgusi šlapimo takų infekcija gydžiausi petražolių lapelių arbata ir medetkų vonelėmis, maždaug dvi savaites, man pagerėjo ir į gydytojus kreiptis neprireikė“, „iš pradžių bandžiau gydytis namuose spanguolių, mėškauogių arbatomis, gydžiausi apie dvi savaites, tačiau man nepadėjo, todėl kreipiausi į gydytojus“, „šlapimo takų infekcijos gydymui skiriu kompleksinį gydymą tai yra antibakterinius vaistus ir prie jų papildomai augalinius vaistus nemaloniems simptomams palengvinti, sumažinti bei pasižymintius šlapimo takų dezinfekuojančiomis savybėmis. Pavyzdžiui spanguolių ekstraktą, ar vietinio poveikio medetkų vonelės“, „skiriu gydymą antibiotikais, dažnai atvejais prie to skiriu papildomai augalinių vaistų, nes antibiotikai naikina infekcijos sukėlėjus, o augaliniais palengvinami nemalonūs simptomai“, „aš patariu gerti vaistinį preparatą „Urinal“, į kurio sudėtį įeina spanguolių, mėškauogių, taip pat papildomai rekomenduoju gerti labai daug skysčių, spanguolių arbatų“).

Informantų nuomonė apie augalinius vaistus ir jų vartojimą sergant šlapimo takų infekcijomis yra teigiama. Sirgusių šia infekcija augaliniai vaistai buvo pirmu pasirinkimu. Žmonės stengiasi sintetinių vaistų vartoti kuo mažiau, todėl nesikreipia

į gydytojus nepabandę natūralesnių gydymosi būdų („mano nuomonė apie augalinių vaistų vartojimą sergant šlapimo takų infekcija yra teigiama, tačiau retais atvejais pavyksta bakterinę infekciją išsigydyti be antibiotikų. Tačiau žmonės vertina palankiai“, „mano nuomonė šiuo klausimu teigiama todėl, kad pirma visada patariu rinktis natūralesnius gydymosi būdus. Tokia nuomonė susiformavo dėl sukauptų žinių apie vaistus, jų šalutinius poveikius“, „mano nuomonė labai teigiama, nes aš pati gydžiausi ir pasveikau be gydytojų pagalbos“, „teigiama, nes aš pats beveik visais atvejais skiriu augalinius vaistus, tačiau jei tai yra bakterinės infekcijos reiškiniai be antibiotikų gydytis būtų neprotinga“).

Apibendrinus apklausos (žodžiu) gautus duomenis, nustatyta:

- Šlapimo takų infekcija yra dažnai pasitaikanti liga. Šia infekcija serga tiek jauni, tiek vyresnio amžiaus žmonės. Jaunesniems dažniausiai būna ūminės formos, vyresniems – lėtinės.
- Šlapimo takų infekcija dažniau skundžiasi ir serga moterys (dėl anatominių šlapimo organų skirtumų tarp vyrų ir moterų). Moterų šlaplė trumpesnė, todėl bakterijoms lengviau patekti ir sukelti infekciją.
- Beveik visada žmonės šią infekciją pirma bando gydytis namie liaudies medicinos priemonėmis. Namie gydosi spanguolių, petražolių, mėškauogių arbatomis, medetkų vonelėmis. Priklausomai nuo situacijos vieniems padeda, kitiems prireikia kreiptis į gydytojus. Gydytojai tokiais atvejais dažniausiai skiria kompleksinį gydymą, į kurį įeina antibakteriniai vaistai ir augaliniai vaistai, ar priemonės (spanguolių ekstraktas, medetkų vonelės).
- Visų interviu dalyvių nuomonė apie augalinių vaistų vartojimą, sergant šlapimo takų infekcija, yra teigiama, tačiau gydytojo teigimu, jei tai yra kliniškai įrodyta bakterinė infekcija vien augalinių vaistų nepakanka.

Išvados

1. Pagrindus augalinių vaistų naudą gydant šlapimo takų infekcijas, nustatyta: kiekviename augale kaupiasi veikliosios medžiagos. Jos gali kauptis tiek atskiroje augalo dalyje, tiek visame augale. Nuo vieno ar kitų veikliųjų medžiagų buvimo augale, priklauso augalo poveikis į žmogaus organizmą. Kad veikliųjų medžiagų poveikis būtų efektyviausias, reikia tinkamai rinkti, paruošti ir naudoti augalinę žaliavą. Šlapimo takų infekcija yra bakterijų, patekusių į šlapimo takus, sukelta infekcija. Jai gydyti yra išskirti augalai, kurie pasižymi diuretinium, šlapimo takus dezinfekuojančiu, priešūždegiminiu

- poveikiu. Pagrindiniai išskirti augalai: dirvinis asiūklis, bruknė, paprastasis kadagys, avietės, miltinė meškaugė, spanguolė.
2. Išsiaiškinus gyventojų požiūrį į augalinius vaisius ir jų vartojimą, sergant šlapimo takų infekcijomis, atskleista: šlapimo takų infekcija yra gana dažnai pasitaikanti tarp gyventojų. Ja serga tiek vyrai, tiek moterys. Atlikus tyrimą ir apibendrinus rezultatus galima teigti, kad gyventojų nuomonė apie augalinių vaistų vartojimą, sergant šlapimo takų infekcija yra teigiama ir jie jais gydytųsi, jei susirgtų. Kokybinio tyrimo rezultatai tik patvirtino gyventojų nuomonę, taip pat ir apklaustųjų specialistų nuomonė buvo teigiama, išskyrus gydytojų, kurie teigė, kad šlapimo takų infekcijos vien augaliniiais vaistais, nevarojant antibakterinių vaistų išgydyti neįmanoma.

Literatūra

1. Božė H. J. (1997). Ligų mokslas. Vilnius. Avicena.
2. Gavrilova J. (2015). Žeimenos upės slėnių vaistinių augalų botaninė įvairovė. [interaktyvus] [žiūrėta 2016-03-30] prieiga per internetą: http://vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:E.02~2005~D_20050603_104751-85853/DS.005.0.03.ETD
3. Grigaliūnienė A. (2002). Ūminės ir hospitalinės šlapimo takų infekcijos. [interaktyvus] [žiūrėta 2016-02-01] prieiga per internetą: http://www.elibrary.lt/resursai/Ziniasklaida/Medicine/Biomedicina/2002/BM_2002_02_1599.pdf
4. Gruodytė E., Varigyn V., Keblienė M., Viburienė M. (2016). Ūmus neobstrukcinis pielonefritas: komplikacijos ir gydymo taktika. [interaktyvus] [žiūrėta 2016-03-26] prieiga per internetą: http://www.mtp.lt/files/MEDICINA-2008-1-pr_67-70.pdf
5. Iburg A. (2007). Vaistiniai augalai. Vilnius. Mūsų knyga.
6. Jankauskienė A. (2014). Vaikų šlapimo organų infekcijos. [interaktyvus] [žiūrėta 2016-02-04] prieiga per internetą: http://www.vaikuligonine.lt/doc/news/2014-05-30/8_slapimo_infekc.pdf
7. Kaltenis P. (2007). Šlapimo organų infekcija- problemos ir jų sprendimas. [interaktyvus] [žiūrėta 2016-01-29] prieiga per internetą: <http://www.mtp.lt/files/MEDICINA-2007-01-07-KALT.pdf>
8. Kučinskienė V., Šutaitė I., Valiukevičienė V., Milašauskienė Ž., Domeika M. (2006). Lytinių takų Chlamydia trachomatis infekcijos paplitimas ir rizikos veiksniai. [interaktyvus] [žiūrėta 2016-03-26] prieiga per internetą: [file:///C:/Users/Vartotojas/Downloads/0611-041%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Vartotojas/Downloads/0611-041%20(1).pdf)
9. Korsunas V. (1991). Augalai ir sveikata. Vilnius. Mokslas.
10. Lebrikaitė, I. (2011). Lietuvos bendrosios praktikos gydytojas. [interaktyvus] [žiūrėta 2016-01-04] prieiga per internetą: <http://www.vitaelitera.lt/ojs/index.php/bedrosios-praktikos-gydytojas/article-view/904/792>
11. Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymas. (2006). [interaktyvus] [žiūrėta 2016-01-15] Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=280067&p_query=&p_tr2=
12. Mačiulaitis R., Petrikaitė V., Aukštakalnienė A., Janušonis T. (2009). Antimikrobinių vaistų vartojimo įvertinimas ir palyginimas su jų racionalaus vartojimo rekomendacijomis. [interaktyvus] [žiūrėta 2016-03-25] prieiga per internetą: <file:///C:/Users/Vartotojas/Downloads/0612-061.pdf>
13. Mickis A. (1986). Farmakologija ir receptūra. Vilnius. Mokslas.
14. Ragažinskienė O., Rimkienė S., Sasnauskas V. (2005) Vaistinių augalų enciklopedija. Kaunas. Lututė.
15. Sasnauskas, V. (2013). Sodo ir daržo vaistiniai augalai. Raseiniai: Žiburys.
16. Weiss R. F., Fintelman V. (2005). Ligų gydymas vaistingais augalais. Vilnius. Avicena.
17. Zittlau J., Kriegish N., Heinke D. (2005). Didžioji namų vaistinė. Kaunas. Jotema.

PUBLIC OPINION ABOUT THE USE OF HERBAL MEDICINES, TREATMENT OF URINARY TRACT INFECTIONS

Summary

Hippocrates maintained that “each doctor’s duty is to help organism by the pharmacy means”. According to ancient Greek doctors, the first choice in the treatment of a person should be medicines from nature. Our ancestors, who lived thousands of years ago, already knew a lot of medicinal plants and used them successfully. The experience gained and observations allowed people to reveal the properties of many plants, which gradually fell into people’s medical arsenal. The 20th century brought greater confidence in technology, launched new chemicals synthesis, so treatment of plants marginalized.

Urinary tract infections (UTI) are the most common infections that affect both newborns and elderly persons. Adult UTI is the most common bacterial infection. Physicians encounter with this infection most because it causes major economic losses. It is necessary to look for the ways to reduce the cost of its treatment, search for more natural treatment solutions, first clarifying the public attitude towards herbal medicines and treatment of urinary tract infections. The most problematic issues are what the public opinion about the usage of herbal medicines is among urinary tract infections patients; what the efficacy of herbal medicinal is for the treatment of urinary tract infections.

The subject of the article is the public opinion about the usage of herbal medicines for the patients with urinary tract infections. The aim of the research is to reveal the public attitude towards herbal medicines used for the patients with urinary tract infections. The objectives are to review the theoretical references related to the benefits of herbal medicines in the treatment of urinary tract infections; and find out the public attitude of herbal medicines and their usage for the patients suffering from urinary tract infections. The research methods include the analysis of scientific literature; written survey. The conclusions suggest that urinary tract infections are related to bacteria involved in urinary tract infection. For the treatment, the plants that possess diuretic that have urinary tract disinfectant anti-inflammatory effect may be used. The study revealed that urinary tract infections are often common among the population. The respondents with UTI syndrome usually turned to a family doctor, but others tried to medicate themselves by using herbal medicines. The results of the study revealed that the public opinion about the use of herbal medicines for patients with urinary tract infection are positive, and they might use them in case they get sick.

Key words: herbal medicines, urinary tract infections, public opinion.

Informacija apie autorius

Dr. Algimantas Bagdonas. Kauno kolegijos J. Vienožinskio menų fakulteto Ikimokyklinio ugdymo katedros lektorius. Mokslinių tyrimų laukas: pedagoginė psichologija, švietimo vadyba.
El. pašto adresas: algimantas.bagdonas@go.kauko.lt

Erika Skripkaitė. Marijampolės „Norfos“ vaistinė, farmakoteknikė. Mokslinių tyrimų laukas: maisto papildų vartojimas, gyventojų nuomonių tyrimai.
El. pašto adresas: erika.skripkaite@gmail.com